

Deklaracija o osnivanju Ureda za mlade Zapadnog Balkana

Mi, mladi Zapadnog Balkana¹,

Ujedinjeni u namjeri da doprinesemo očuvanju mira i njegovanju antifašističkih i europskih vrijednosti u našim društvima, izražavamo otvorenost za preduzimanje koraka koji vode osnivanju Ureda za mlade Zapadnog Balkana.

Želimo više mogućnosti za nesmetanim kretanjem po regiji i Europi, za sretanjem drugih i drugačijih mladih i razmenom iskustava sa njima. To vidimo kao najbolji način da prebrodimo višegodišnje nesporazume, prepreke i izolaciju, koji su posledica događaja koji su se dogodili prije našeg rođenja ili u našem ranom djetinjstvu, a koji su nam nametnuti kao realnost od strane starijih generacija. Uprkos tome, mi želimo upoznati druge kulture i zajedno s mladima iz ostalih zemalja odgovorno graditi zajedničku budućnost.

Mi želimo znati što nam se dogodilo u prošlosti i tko je odgovoran za to kako bismo prihvatili činjenice i suočili se sa njima, i na tim temeljima gradili pomirenje. Želimo biti dio one Europe u kojoj se cijeni istina, odgovornost, pravičnost, suradnja i pomirenje.

Vjerujemo da je društveno – politički, demokratski, ekonomski, socijalni i svaki drugi napredak naših društava neraskidivo povezan i poštovanjem ljudskih prava. Mi dijelimo zajedničku viziju društva u kojem ljudi jednako uživaju svoja neotuđiva prava i slobode.

Imamo viziju miroljubive i prosperitetne regije inkluzivnih društava koja surađuju na osnovama povjerenja i uzajamnog razumijevanja.

Naša misija je ohrabrivanje pomirenja u regiji kroz podršku suradnji i mobilnosti mladih, doprinoseći prevladavanju predrasuda i stereotipa među pojedincima, narodima i društvima.

Stoga, pozivamo sve vlade država Zapadnog Balkana da podrže osnivanje Ureda za mlade Zapadnog Balkana zasnovane na vrijednostima mira, povjerenja i inkluzivnosti.

PRISHTINA

BELGRADE

PODGORICA

SARAJEVO

ZAGREB

¹ Zapadni Balkan obuhvata Sloveniju, Hrvatsku, Srbiju, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru, Kosovo, Makedoniju i Albaniju.

Okvir za osnivanje Ureda za mlade Zapadnog Balkana

Ured za mlade Zapadnog Balkana će biti osnovana kao službeni mehanizam za međuetničku i prekograničnu razmjenu mladih u regiji Zapadnog Balkana. Ovaj mehanizam trebaju osnovati i financirati vlade **Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije, Kosova, Makedonije i Albanije.**

Zbog turbulentne povijesti Zapadnog Balkana tijekom 20. stoljeća, a posebice nasilnog procesa raspada bivše Jugoslavije, službena suradnja među zemljama regije još uvijek nije adekvatno razvijena. Na ovu suradnju utječu interesi pojedinačnih vlada, kao i manjak svijesti o regionalnim dimenzijama zajedničkih problema i mogućnostima za ulaganje zajedničkih napora za napredak. Ova situacija ima značajan utjecaj na mlade generacije. Važno je stvoriti uvjete da se kreiraju veze među poslijeratnim generacijama i da im se omogući da stiču osobno iskustvo o susjedima koje će biti oslobođeno stereotipa naslijeđenih iz službenih narativa, političkih diskursa, izvještavanja medija i obrazovnih sistema.

Vrijednosti Ureda za mlade Zapadnog Balkana:

- **Mir:** Mir ne samo kao odsustvo rata, već stanje društva izgrađenog na vrijednostima i mehanizmima koji rat i nasilni sukob čine instrumentalno nemogućim i društveno neprihvatljivim. U tom pogledu, Ured za mlade Zapadnog Balkana treba promovirati posvećenost nenasilju, učenje iz prošlosti i otvoreni pristup društveno spornim temama.
- **Povjerenje:** Društveno povjerenje podrazumijeva razumijevanje kako između pojedinaca tako i društvenih grupa, unutar svakog društva zemalja članica i među njima. U tom pogledu, Ured za mlade Zapadnog Balkana treba promovirati poštovanje i razumijevanje za prava i perspektive drugih kroz svoje programe.
- **Inkluzivnost:** Inkluzivnost je vrijednost otvorenog, demokratskog i prosperitetnog društva koje preduzima aktivne mjere garancije da će se svaki pojedinac i grupa uvažiti i da će se njihova prava poštovati. U tom pogledu, programi Ureda za mlade Zapadnog Balkana trebaju biti inkluzivni, otvoreni i pristupačni ljudima različitih iskustava i iz različitih sfera, uz posebnu pažnju na one ograničenih mogućnosti.

Vizija Ureda za mlade Zapadnog Balkana: Mirna i prosperitetna regija inkluzivnih društava koja surađuju na bazi povjerenja i uzajamnog razumijevanja.

Misija Ureda za mlade Zapadnog Balkana: Ohrabivanje pomirenja u regiji kroz podršku suradnji i mobilnosti mladih, doprinoseći prevladavanju predrasuda i stereotipa među pojedincima, narodima i društvima.

Programske smjernice Ureda za mlade Zapadnog Balkana:

- **Škola i učenje** koji mladima omogućavaju da, sudjelovanjem u programima koji okupljaju učenike i studente iz regije, steknu dodatno obrazovanje i vještine;
- **Kreativnost i rad** koji mladima omogućavaju da na kvalitetan način provedu slobodno vrijeme i zajedno se angažiraju pri ispoljavanju svojih talenata;
- **Sudjelovanje i utjecaj** koji mladima omogućavaju stjecanje vještine potrebne za preuzimanje aktivne uloge u lokalnoj zajednici i da postanu društveno i politički odgovorni građani.

Stoga, Inicijativa vjeruje da je u procesu uspostavljanja službenog programa razmjene mladih u regiji Zapadnog Balkana važno pratiti sljedeće kriterije:

- **Vlade kao osnivači programa:** Vlade Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije, Kosova, Makedonije i Albanije trebaju osnovati i podržati ovaj program. One

PRISHTINA

BELGRADE

PODGORICA

SARAJEVO

ZAGREB

ylhr.org

trebaju rukovoditi njegovim funkcioniranjem i održivošću. Na ovaj način vlade u regiji će pokazati da su posvećene jačanju regionalne suradnje i da su voljne preuzeti aktivnu ulogu u pronalaženju prostora u kojem mladi mogu ukloniti postojeće barijere, sruše predrasude i stvore atmosferu tolerancije koja će zamijeniti ksenofobne stavove koji postoje širom regije bivše Jugoslavije.

- **Uloga civilnog društva:** Izuzetno je važno da vlade u regiji budu osnivači ovog programa i da svoju posvećenost ideji regionalne suradnje među mladima pokažu kroz izdvajanje određenih finansijskih sredstva koja će biti uložena u program, ali civilno društvo također treba igrati važnu ulogu u izradi mandata i osmišljavanju aktivnosti. Organizacije koje imaju bogato iskustvo u bavljenju prekograničnim programima koji uključuju mlade, kao i one koje kroz svoje aktivnosti okupljaju veliki broj mladih ljudi trebaju doprinijeti ovom procesu, naročito u početnoj fazi.
- **Omogućavanje mobilnosti tamo gdje trenutno postoje prepreke:** Uloga ovog programa treba biti da inspirira mobilnost mladih i da je ojača tamo gdje je to potrebno. Poseban fokus treba biti na temi mobilnosti mladih s Kosova i iz Bosne i Hercegovine, kao i na pronalaženje rješenja za viznu liberalizaciju između ove dvije zemlje. Uz to, procedure za dobivanje viza za zemlje regije koje su članice EU trebaju biti pojednostavljene za one koji još uvijek ne mogu slobodno putovati kroz Schengen zonu. S tim u vezi, problem omogućavanja strancima da uđu u Srbiju kroz Kosovo (umjesto da putuju kroz Makedoniju) treba biti riješen.
- **Otvoravanje službenog sustava školstva za sudjelovanje u regionalnim razmjenama:** Da bi se uključio veći broj ljudi, postigao višestruki efekt i osigurala puna podrška za različite programe koji u razmjene uključuju škole, posebnu pažnju treba posvetiti uklanjanju prepreka za suradnju između osnovnih i srednjih škola, kao i sveučilišta.
- **Osiguranje priznavanja sveučilišnih diploma u regiji:** Budući da granice u regiji Zapadnog Balkana nisu etničke i da mnogo studenata stječe sveučilišne diplome u nekoj od susjednih zemalja gdje studiraju na materinjem jeziku, važno je stvoriti mehanizme za jednostavniji proces nostrifikacije tih diploma. Opće priznavanje diploma moglo bi imati utjecaja na veću mobilnost mladih u regiji.
- **Podizanje svijesti među mladima o multiperspektivnosti povijesnih narativa na Zapadnom Balkanu:** Pitanje suočavanja s prošlošću treba igrati važnu ulogu u ovom programu i ne smije biti ignorirano. Ne treba ga primijeniti samo na programe čiji je sadržaj u vezi s ovom temom, već i na druge programe koji se nužno ne odnose na nju. Sudionike programa razmjene treba inspirirati da uče o razlikama među postojećim gledištima na događaje iz prošlosti i da u ovom duhu razmišljaju. Zbog toga ovaj program zahtijeva kvalificirane ljude koji će voditi programe razmjene. Svijest o postojanju paralelnih i sukobljenih narativa može stvoriti više razumijevanja u političkom smislu među mladima u regiji.
- **Posvećenost vlada promoviranju dobrosusjedskih odnosa i zagovaranju potrebe za intenzivnijom regionalnom suradnjom:** Važno je da u službenim diskursima vlada u regiji, kroz sinkronizirane aktivnosti različitih ministarstava, medija i kroz obrazovni sustav, regionalna suradnja bude istaknuta kao preduvjet za napredak i svjetliju budućnost. Slobodu kretanja treba posebno promovirati na teritorijima gdje postoje podjele među zajednicama i gdje, uprkos nepostojanju formalnih prepreka mobilnosti, psihološke barijere sprječavaju ljude da posjete susjedne zajednice.
- **Održivost programa:** Potrebno je se od samog početka uspostavljanja ovog programa posebna pažnja posvetiti njegovoj održivosti. Održivost treba osigurati kroz preciznu strategiju prikupljanja finansijskih sredstava, ali i novčani doprinos vlada u regiji treba igrati važnu ulogu u operacionalizaciji regionalnih mehanizama koji će omogućiti viziting program za mlade.

PRISHTINA

BELGRADE

PODGORICA

SARAJEVO

ZAGREB

ythr.org

U svjetlu prethodno spomenutih kriterija, regionalna mreža Inicijative mladih za ljudska prava prepoznaje zajednički interes i obavezuje se raditi na uspostavljanju Ureda za mlade Zapadnog Balkana.

PRISHTINA

BELGRADE

PODGORICA

SARAJEVO

ZAGREB

ythr.org